

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ГЕНДЕРНА СОЦІОЛОГІЯ

спеціальність	054 Соціологія	обов'язковість дисципліни	вибіркова
освітня програма	Соціологія	факультет	Факультет менеджменту, адміністрування та права
освітній рівень	перший (бакалаврський)	кафедра	ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін

ВИКЛАДАЧ

Нечітайло Ірина Сергіївна

Вища освіта: спеціальність - соціологія; кваліфікація – соціолог, викладач соціологічних дисциплін
Науковий ступень: доктор соціологічних наук (спеціальність 22.00.04 – Спеціальні та галузеві соціології)

Вчене звання: професор

Досвід роботи: 20 повних років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- Нечітайло І. С. Гендерна нерівність та дискримінація. Гендерна психологія / Ю. Александров, Л. Шевченко, О. Шахова, К. Маннапова, Ю. Твердохвалова, А. Шиліна; заг. ред. О. Євдакмова, І. Клименко. ХНУВС; ФОП Бровін. 2021. С. 183-203.
- visitor researcher Program, Люксембург, Люксембурзький інститут соціально-економічних досліджень (листопад 2022-березень 2023); дослідження на тему «Резильєнтність освітньої системи: чого Європа може навчитися в Україні».
- наукове стажування від Школи Соціальних та поведінкових наук, за сприянням World Association for the Support of the Scientists (м. Відень, Австрія). *Сертифікат №SBS/21/47UA* Загальна кількість годин – 180 (6 кредитів ЄКТС).
- стажування у Сковородинівській академії молодих учених (Харківський національний педагогічний університет ім. Г.Г. Сковороди, жовтень-листопад 2021 р., м. Харків) (180 годин).
- учасниця міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Телефон(и):	+380962919923 +380635970114	Електронна пошта:	nechit@ukr.net	дистанційна підтримка:	Moodle Google Classroom
-------------	--------------------------------	-------------------	----------------	------------------------	-------------------------------

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	Формування систематизованих знань про теоретико-методологічні засади гендерної соціології, ознайомлення здобувачів з основними напрацюваннями сучасної гендерної соціології, опанування ними сучасних технік, методів і принципів організації та проведення досліджень з урахуванням гендерного контексту
Формат	лекції, семінарські заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, тестові завдання
Обсяг і форми контролю	3 кредитів ECTS (90 годин): 12 годин лекції, 18 годин семінарських; підсумковий контроль – залік.
Вимоги викладача	робота з рекомендованими літературними джерелами, вчасна і якісна підготовка до семінарських занять, висока активність під час аудиторної роботи, дотримання принципів академічної доброчесності
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМИ

Компетентності	<p>ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;</p> <p>ЗК04. Здатність бути критичним і самокритичним;</p> <p>ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);</p> <p>ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;</p> <p>СК07. Здатність презентувати результати соціологічних досліджень для фахівців та нефахівців;</p> <p>СК10. Здатність здійснювати соціологічний супровід управління соціально-економічними процесами, в тому числі в сфері соціального захисту;</p> <p>СК11. Здатність здійснювати соціологічне забезпечення управлінських рішень в організаціях, в тому числі урядових, інституційних та інших установах, які займаються питаннями соціальної політики;</p> <p>СК12. Здатність здійснювати комплекс заходів щодо вирішення соціальних (соціально-економічних, соціально-політичних, освітніх, культурних та ін.) проблем, які безпосередньо чи опосередковано впливають на творення соціальних цінностей, формування соціальної безпеки індивідів і груп, задоволення їх соціальних потреб та інтересів</p>	Програмні результати навчання	<p>РН01. Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності;</p> <p>РН04. Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач.</p> <p>РН11. Презентувати результати власних досліджень для фахівців і нефахівців.</p> <p>РН13. Вміти використовувати соціологічні знання, навички проведення соціологічного дослідження тощо для здійснення супроводу управління соціально-економічними процесами, в тому числі у сфері соціального захисту.</p> <p>РН14. Вміти використовувати соціологічні знання, навички проведення соціологічного дослідження тощо для забезпечення управлінських рішень в організаціях, в тому числі в тому числі урядових, інституційних та інших установах, які займаються питаннями соціальної політики.</p> <p>РН15. Розробляти та реалізовувати заходи щодо вирішення соціальних (соціально-економічних, соціально-політичних, освітніх, культурних та ін.) проблем, які безпосередньо чи опосередковано впливають на творення соціальних цінностей, формування соціальної безпеки індивідів і груп, задоволення їх соціальних потреб та інтересів.</p>
-----------------------	--	--------------------------------------	--

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (НАВЧАЛНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Лекція 1.	Тема 1. Теоретико-методологічні засади гендерної соціології	СЗ 1	Тема 1. Теоретико-методологічні засади гендерної соціології	Самостійна робота	За результатами роботи з основною та допоміжною літературою, а також з лекційним матеріалом: - надати визначення термінам «гендер» і «гендерні відмінності»; - пояснити взаємозв'язок біологічних та психологічних особливостей особистості; - пояснити відмінність термінів «гендер» і «стать».
Лекція 2	Тема 2. Гендерна ідентичність	СЗ 2	Тема 2. Гендерна ідентичність		За результатами роботи з основною та допоміжною літературою, а також з лекційним матеріалом підготуватися до відповіді на запитання: - що таке ідентичність і соціальна ідентичність? - як відбувається процес (само)ідентифікації? - якими є соціальні та психологічні чинники гендерної (само)ідентифікації?
Лекція 3.	Тема 3. Гендерні ролі	СЗ 3	Тема 3. Гендерні ролі		За результатами роботи з основною та допоміжною літературою, а також з лекційним матеріалом підготуватися до відповіді на запитання: - що таке «гендерна роль»? - що таке «сексизм»? - чи існує проблема сексизму щодо чоловічих та/або жіночих ролей в Україні? - що мається на увазі під «традиційними» жіночими та чоловічими ролями? - які існують відмінності у «жіночих» і «чоловічих» моделях поведінки?
Лекція 4.	Тема 4. Гендерні стереотипи	СЗ 4	Тема 4. Гендерні стереотипи		За результатами роботи з основною та допоміжною літературою, а також з лекційним матеріалом підготуватися до відповіді на наступні питання щодо гендерних стереотипів в сфері професійної діяльності: - чи існує гендерна детермінація праці та професійної діяльності? (якщо так/ні, проілюструйте на прикладах); - чи існує диференціація оплати праці за гендерною ознакою? (якщо так/ні, проілюструйте на прикладах); - що таке феномен «скляної стелі»?
Лекція 5.	Гендерна соціалізація: загальна характеристика процесу і соціально-психологічні чинники	СЗ 5	Гендерна соціалізація: загальна характеристика процесу і соціально-психологічні чинники		За результатами роботи з основною та допоміжною літературою, а також з лекційним матеріалом: - визначити поняття «гендерна соціалізація»; - охарактеризувати роль батьків та інших агентів гендерної соціалізації дитини;

					- описати основні джерела гендерно-рольової соціалізації.
Лекція 6.	Гендерна нерівність та дискримінація	СЗ 6	Гендерна нерівність та дискримінація		За результатами роботи з основною та допоміжною літературою, а також з лекційним матеріалом: - надати загальну характеристику феномену соціальної нерівності; - назвати основні витoki гендерної нерівності; - назвати основні прояви гендерної нерівності; - описати основні механізми боротьби з гендерною дискримінацією, які існують в Україні та світі.
Лекція 7	Гендерні конфлікти	СЗ 7	Гендерні конфлікти		За результатами роботи з основною та допоміжною літературою, а також з лекційним матеріалом: - охарактеризувати гендерний конфлікт як різновид соціальних конфліктів; - охарактеризувати гендерний конфлікт як міжособистісне протистояння; - назвати основні причини виникнення гендерних конфліктів у побутовій сфері; - назвати основні шляхи подолання гендерних конфліктів у побутовій сфері; - назвати основні причини виникнення гендерних конфліктів у професійній сфері; - назвати основні шляхи подолання гендерних конфліктів у професійній сфері;
Лекція 8.	Стать та кар'єра	СЗ 8	Стать та кар'єра		За результатами роботи з основною та допоміжною літературою, а також з лекційним матеріалом: - охарактеризувати гендерні особливості/проблеми - охарактеризувати гендерні відмінності в управлінській діяльності, а також пояснити різницю «жіночого» та «чоловічого» стилів керування.
Лекція 9	Методи дослідження гендеру у соціальних та поведінкових науках	СЗ 9	Методи дослідження гендеру у соціальних та поведінкових науках	Самостійна робота	За результатами роботи з основною та допоміжною літературою, а також з лекційним матеріалом підготуватися до відповіді на наступні питання: - у чому полягає специфіка кількісних та якісних методів дослідження гендерних ролей, стереотипів, стосунків тощо? - у чому полягають переваги та недоліки тестових та опитувальних методик дослідження гендеру? - у чому переваги/недоліки методу фокусованого групового інтерв'ю у гендерних дослідженнях? - у чому переваги/недоліки методів спостереження та експерименту при їх застосуванні у гендерних дослідженнях?

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література

1. Гендер для медій: Підручник з гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей / За ред. М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманової. Київ : Критика 2013. 180 с.
2. Гендер іде / за заг. ред. О. Андрусик, О. Маруценка, О. Масалітіної. Харків : Планета Принт, 2018. 136 с.
3. Гендер, сексуальність і влада : Матер. Міжнар. конференції (Харків, 2-4 травня 2014 р.). Київ : Центр культурно-антропологічних студій, Представництво Фонду ім. Гайнріха Бюлля в Україні, 2014. 40 с.
3. Гендерна психологія / І. Нечітайло, Ю. Александров, Л. Шевченко, О. Шахова, К. Маннапова, Ю. Твердохвалова, А. Шиліна; заг. ред. О. Євдакмова, І. Клименко. ХНУВС; ФОП Бровін. 2021. 236 с.
3. Гендерна рівність на ринку праці: як досягти рівня країн ЄС (2019) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://surl.li/ifuvj>
4. Гендерні аспекти оплати праці (2020) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://surl.li/ifuva>
5. Скорик М. М. Гендерна дискримінація у доступі до праці й послуг: оцінка стану впровадження Україною антидискримінаційних Директив Ради ЄС. Аналітичне дослідження. Київ : Бюро соціальних та політичних розробок, 2017. 78 с.
6. Чепурко Г. Гендерна рівність у світі праці в Україні / Міжнародне бюро праці, Група технічної підтримки з питань гідної праці та Бюро МОП для країн Центральної та Східної Європи. Київ : МБП, 2010. Режим доступу: <http://surl.li/ufuy>

Методичне забезпечення

1. Проєкт «Жінки – це 50% успіху України». Режим доступу: <http://50vidsotkiv.org.ua>
2. Проєкт «Жінки у політиці». Режим доступу: <http://vybory2012.wcu-network.org.ua>
3. Проєкт «Рівність жінок і чоловіків у світі праці». Режим доступу: http://gender.ilo.org.ua/Pages/publications_ukr_new.aspx
4. Проєкт «Жінки на війні». Режим доступу: [Жінки на війні • Ukraïner \(ukrainer.net\)](http://ukrainer.net)
5. Проєкт «Війна жіночими очима». Режим доступу: <http://surl.li/dilpy>
6. Публікації ООН в Україні. Режим доступу: <http://www.un.org.ua/ua/publications-andreports>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумковий контроль	100-бальна, національна ECTS	до 50	50% від підсумкової оцінки за навчальний курс (залік)
Поточний контроль	100-бальна накопичувальна	до 50	якість та активність роботи на лекційному занятті (участь у дискусії тощо)
			якість та активність роботи на практичному або семінарському занятті (виконання завдань, участь у дискусії)
			якість виконання завдань у межах самостійної роботи
			якість виконання індивідуального завдання

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість,

поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.